

Mejeribruget i Danmark 1946.

Af Mejerikonsulent H. M. Jensen.

(Fortsat.)

Mejeriernes Driftsforhold.

Ligesom Tilfældet har været tidligere Aar, skal Mejeriernes Driftsforhold søges belyst gennem Regnskaber fra fire vel-drevne Andelsmejerier beliggende i forskellige Egne af Landet. Selv om direkte Sammenligninger ikke lader sig udføre, og saa faa Regnskaber kan synes et noget spinkelt Grundlag for Vurdering af Aarets Resultater, vil de dog afspejle Forholdene, hvorunder der er arbejdet i 1946, og Artiklens Forfatter bringer de paagældende Virksomheders Ledere sin bedste Tak, fordi de atter har stillet Materiale til Raadighed ved Oversigtens Udarbejdelse.

Regnskabsudtog fra et fynsk Andelsmejeri med Ostelavning.

(Regnskabsaaret gaar fra 1. Oktober 1945 til 30. September 1946.)

Aar	Mælkemængde	Forbrug til 1 kg Smør
1914	4 377 500 kg	25,5 kg Mælk
1919	2 290 800 "	25,2 " "
1939	5 280 829 "	22,5 " "
1945	3 825 355 "	21,7 " "
1946	4 048 455 "	22,8 " "

I Sammenligning med det nærmest foregaaende Aar viser Regnskabet en Stigning i Mælkemængden paa 5,83 pCt., medens Opgangen fra 1944 til 1945 kun var 0,49 pCt. Trods den skete Fremgang ligger den modtagne Mælkemængde endnu 23 pCt. under, hvad der indvejedes i 1939. Fedtprocenten er steget med 0,1 til 3,85. Alligevel har det lave Forbrug ikke kunnet fastholdes. Der er her en Stigning paa 0,9 kg Mælk pr. kg Smør.

Osteregnskabet.

Indtægt.

Der er solgt Ost for	388 622,40	Kr.
Der er solgt Valle for	22 095,17	"
Beholdning 1. Oktober 1946	29 672,50	"

Ialt .... 440 390,07 Kr.

Udgift.

Brugt til Ost 1 979 550 kg Skummetmælk	223 689,15	Kr.
Brugt til Ost 3 206 400 Fedtenheder = 36 436,3 kg Smør	145 744,00	"
Omkostninger	33 630,62	"
Beholdning 1. Oktober 1945	37 326,30	"

Ialt .... 440 390,07 Kr.

Til Ost er i 1946 anvendt 256 550 kg Mælk mere end i 1945; men de friere Forhold inden for Ostelavningen har medført, at Fedtmængden, der har fundet Anvendelse ved Ostningen, paa det nærmeste er fordoblet, idet den er steget med 1 449 330 Fedtenheder. Resultatet af Ostelavningen maa betegnes som tilfredsstillende, idet Skummetmælken er blevet betalt med 11,3 Øre pr. kg, medens den officielle Skummetmælkspris har været 9,04 Øre pr. kg.

Af Regnskabet's øvrige Oplysninger fremgaar, at den gennemsnitlige Smørpris, der opnaaedes i 1946, var 4,19 Kr. pr. kg, medens det foregaaende Aars Gennemsnit var 4,64 Kr. pr. kg. Prisen pr. kg Sødsmælk blev 28,5 Øre mod 29,6 Øre pr. kg i 1945.

*Regnskabsudtog fra et stort jydsk Andelsmejeri
med stor Ostelavning.*

(Regnskabsaaret gaar fra 28. September 1945 til 26. September 1946.)

Aar	Mælkemængde	Forbrug til 1 kg Smør
1914	5 674 838 kg	25,4 kg Mælk
1919	2 697 358 "	24,6 " "
1939	8 142 352 "	22,0 " "
1945	6 459 936 "	22,7 " "
1946	7 191 733 "	22,7 " "

Mejeriets Regnskab oplyser, at Stigningen i Mælkemængde, der har gjort sig gældende siden 1943, fortsattes i forstærket Grad, saaledes at der i 1946 kunde indvejes 10,2 pCt. mere Mælk end foregaaende Aar. Endnu ligger Mejeriets Mælke-

mængde dog godt 10 pCt. under, hvad der blev modtaget i 1939. Fedtprocenten er dalet fra 3,78 pCt. til 3,76 pCt., men alligevel har Forbruget af kg Mælk til 1 kg Smør holdt sig uforandret fra foregaaende Aar. Smørprisen, Mejeriet har modtaget, er faldet fra 463,9 Øre i 1945 til 413 Øre pr. kg i 1946. Alligevel har den større Mælkemængde sammen med den forøgede Ostproduktion medført, at Mejeriets Pengeomsætning er steget med 160 395,03 Kr. i Sammenligning med foregaaende Aar. Det trykte Regnskab viser, at det ikke længere er Smaasummer, et Andelsmejeri omsætter. Indtægtsposterne omfatter følgende Tal:

Salg af 198 735 kg Smør	826 611,50	Kr.
Salg af 335 883 kg Ost	850 787,45	"
Salg af Valle, Mælk og Fløde til Andelshaverne	358 407,46	"
Detailsalg af Mælk og Fløde	196 150,61	"
Forskelligt	5 264,96	"
	<u>Ialt .... 2 237 221,98</u>	<u>Kr.</u>

Mejeriets samlede Driftsudgifter var i 1946 ialt 283 434,76 Kr. mod 252 726,83 Kr. foregaaende Aar. Omregnet paa 1000 kg indvejet Mælk bliver Driftsudgifterne 3941,1 Øre, hvilket er

Oversigt over Driftsudgifterne.

Driftsudgifternes Fordeling	Ialt Kr.	Øre pr. 1000 kg Mælk				
		1946	1945	1939	1919	1914
Mælkekørsel m. m.	87 216,26	1 212,7	1 165,7	501,4	1 030,0	243,8
Brændsel, Elektricitet ..	42 794,67	595,1	676,6	181,7	599,4	83,0
Smørdritler og Mærke- stave samt anden Em- ballage	21 556,76	299,8	316,9	253,4	87,2	21,6
Salt, Løbe, Farve, Perga- ment m. m.	19 484,65	270,9	251,4	123,9	270,6	30,8
Olie	311,22	4,3	11,1	13,0	15,8	3,8
Kontorudgifter	2 490,38	34,6	34,5	18,5	32,2	11,0
Inventarets Vedligeh. ..	14 753,77	205,1	146,9	135,3	240,2	38,6
Bygningernes Vedligeh.	4 985,19	69,3	41,8	35,6	26,2	5,6
Voggenes Vedligeh. ...	2 725,15	37,9	23,1	14,3	71,2	26,6
Lønninger	76 541,39	1 064,3	954,8	352,0	613,3	152,0
Renter og Skatter	5 148,58	71,6	113,8	62,1	275,8	105,2
Forskelligt	5 426,74	75,5	48,5	24,3	31,7	42,8
	<u>283 434,76</u>	<u>3 941,1</u>	<u>3 785,1</u>	<u>1 715,5</u>	<u>3 293,6</u>	<u>764,8</u>

en Stigning paa 156,0 Øre. Opgangen gør sig især gældende for Mælkekørsel og Lønninger, af hvilke den første Regnskabspost nu er op mod 2½ Gang, den anden mere end 3 Gange saa stor som ved den 2. Verdenskrigs Udbrud. Ogsaa Vedligeholdelsesudgifterne er stadig opadgaende.

Til Ostelavning er anvendt 486 500 kg Mælk mere end i 1945. Ostningen har ialt omfattet 48,4 pCt. af Mejeriets samlede Mælkemængde mod 46,3 pCt. Aaret før; men ogsaa her er Stigningen i den benyttede Fedtmængde forholdsvis meget større end i Mælkemængden. Den større Produktion af federe Oste har medført, at Osteproduktionen nu er den Driftsgren, som giver Mejeriet dets største Pengeomsætning. Skummetmælken, Andelshaverne har taget hjem, er betalt med en Pris af 10 Øre

Osteregnskabet.

I n d t æ g t.

Produktion af Ost	871 272,84 Kr.
Valle	35 110,72 "
Modtaget af Ostekontingentfondet	7 418,61 "
Ialt	913 802,17 Kr.

U d g i f t.

Ostet af 3 479 000 kg Mælk med en Smørværdi af	
100 419 kg Smør	408 705,33 Kr.
Skummetmælksværdien 3 379 081 kg à 12,28 Øre	415 096,84 "
Driftsudgifter	90 000,00 "
Ialt	913 802,17 Kr.

pr. kg. Det opnaaede Udbytte pr. kg Sødmælk, Afdrag og Nyanskaffelser iberegnet, har ialt udgjort 27,27 Øre, og heraf er til Andelshaverne udbetalt 26,84 Øre eller 1,81 Øre mindre end i 1945.

Regnskabsudtog fra et stort vestjydsk Andelsmejeri.

(Regnskabsaaret gaar fra 1. Oktober 1945 til 30. September 1946.)

Af de Mejerier, hvis Regnskaber omfattes af Aarsoversigten, var det vestjydske haardest ramt af Nedgangen under Kri-gen. I 1942 indvejedes kun 3 280 489 kg Sødmælk eller 51 pCt. af Mælkemængden i 1939. Siden har der været god Fremgang, og i 1946 modtog Mejeriet ialt 5 041 676 kg Sødmælk eller 494 510 kg mere end i 1945. Selv om der i begge de sidste

Aar har været en Stigning paa 10,9 pCt., ligger Mælkemængden stadig 22 pCt. under Produktionen i 1939. Som Aarsag til Opgangen i Mælkemængden fremhæver Mejeribestyreren i sine Bemærkninger til Regnskabet, at Vejrforholdene har været gunstige for de lettere Jorder, og ikke mindst Græsningen blev derfor god. Samtidig med, at Mælkemængden er steget, er ogsaa den gennemsnitlige Fedtprocent gaaet op. Den var i 1946 3,78 pCt. mod 3,70 pCt. i 1945, hvilket har medført, at Forbruget af kg Mælk til 1 kg Smør er dalet fra 23,78 til 23,34.

Trods Smørprisens Nedgang fra 462,42 Øre pr. kg i 1945 til 415,2 Øre pr. kg i 1946 har Mejeriets Pengeomsætning været stigende. Indtægterne har saaledes i det sidste Aar været 19 156,16 Kr. eller 1,8 pCt. større end Aaret før, og Indtægtsregnskabet omfatter følgende Poster:

Salg af Smør	857 519,81	Kr.
" " Sødmælk	50 647,62	"
" " Skummetmælk	145 784,18	"
" " Fløde	39 665,76	"
Renter	1 413,08	"
Forskelligt	5 747,20	"
	<u>Ialt ....</u>	<u>1 100 777,65</u>

Mejeriets Driftsudgifter udgjorde i 1946 ialt 148 765,45 Kr., hvilket er 6 301,55 Kr. mindre end i 1945. Omregnet pr. 1 000

Oversigt over Driftsudgifterne.

Driftsudgifternes Fordeling	Ialt Kr.	Øre pr. 1000 kg Mælk				
		1946	1945	1944	1943	1939
Kørsel af Mælk o. a. .	77 819,36	1 543,5	1 540,8	1 301,9	1 311,3	476,5
Lønninger	29 745,83	590,0	574,2	545,0	602,6	215,8
Brændsel	8 970,05	177,9	764,7	532,6	496,5	96,3
Emballage til Smør ..	15 227,75	302,0	243,0	232,9	241,1	216,6
Rengøringsmidler, Salt, Farve, Olie	3 200,15	63,5	45,7	57,9	64,3	47,4
Vedligeholdelse af In- ventar og Bygninger	7 573,85	150,3	91,1	167,3	150,0	52,6
Skatter, Forsikringer og Foreninger	3 339,99	66,3	69,7	57,9	71,0	38,9
Renter	870,00	17,3	28,7	39,6	56,3	34,8
Andre Udgifter	2 018,47	40,0	52,3	39,3	38,3	20,6
	<u>148 765,45</u>	<u>2 950,8</u>	<u>3 410,2</u>	<u>2 974,4</u>	<u>3 031,4</u>	<u>1 199,5</u>

kg Sødmælk bliver Udgifterne 2 950,8 Øre mod 3 410,2 Øre foregaaende Aar. Naar en saa væsentlig Nedgang er sket, ligger Forklaringen i, at Mejeriets Brændselsudgifter er dalet fra 764,7 Øre pr. 1 000 kg Mælk til 177,9 Øre. Dette Tal maa dog ses paa Baggrund af en meget betydelig Formindskelse af Mejeriets Brændselsbeholdning. Foruden det i Udgiftsregnskabet opførte Brændsel er til Mejeriets Kartoffelkogning medgaaet Brændsel for 2 355,00 Kr. Kartoffelkogningen har givet en Indtægt paa 3 446,50 Kr.

*Regnskabsudtog fra et Andelsmejeri med Salg
til en Kondenseringsfabrik.*

(Regnskabsaaret gaar fra 1. Oktober 1945 til 30. September 1946.)

Ligesom tidligere er i Aarsoversigten medtaget et Regnskab fra et Mejeri, der afsætter store Mælkemængder til Anvendelse i anden Virksomhed. Før Krigen fik Mejeriet ca. en Trediedel af sin Indtægt gennem dette Salg. I Krigsaarene har det været lidt varierende, og i 1945 var Indtægten ved Salget nede paa 29,1 pCt.; men i 1946 skete en stærk Stigning, idet ikke mindre end 39,4 pCt. af Indtægten stammede fra Mælkekondenseringsfabrikken, der har afregnet Produkterne, selv om en Del af Mælken og Fløden er anvendt til Supplering i et Bymejeri. De i 1946 leverede Mængder og opnaaede Priser har været følgende:

69 759 kg Fløde à 150,79 Øre pr. kg
873 785 " Sødmælk à 28,70 Øre pr. kg
310 210 " Skummetmælk à 10,20 Øre pr. kg

Mejeriets Regnskaber viser nedenstaaende Hovedresultater for de senere Aar:

	1946	1945	1944	1943
Indvejet Mælkemængde, kg ...	3 482 761	3 206 279	3 299 336	3 047 837
Mejeriets Gennemsnitsfedtprocent	3,80	3,73	3,79	3,77
Smørrets Gennemsnitspris (Øre pr. kg)	415,7	463,0	463,0	479,0
Sødmælken er udbragt i (Øre pr. kg)	25,0	27,40	27,65	27,25
Andelshaverne har betalt den skummede Mælk med (Øre pr. kg)	9,15	10,0	10,0	9,6
Driftsudgifter (Øre pr. 1000 kg)	3 000	3 080	2 765	2 870